

Η Εκκλησία και οι ευθύνες της δικαιοδικής μας Δημοκρατίας

Οι κατά συρροήν αυθαιρεσίες και οι όχι και τόσο έντιμοι χειρισμοί και ενέργειες που προηγήθηκαν των πρόσφατων αρχιεπισκοπικών εκλογών, καθόλου δεν ήταν αρκετά, ώστε μετά την εκλογή του, να προτρέψουν το νέο Αρχιεπίσκοπο, σε μια χαμηλών τόνων παρουσία, μέχρι που να ξεθωριάσουν τα όσα αρνητικά αισθήματα – που δεν ήταν και λίγα – προκλήθηκαν στο μέσο πολίτη. Αντίθετα, μαζί με τις εξαγγελίες που σχετίζονται με το πρωτόκολλο που υπεγράφει στο μετόχι του Κύκκου, εξαγγέλθηκαν και οι προθέσεις του, για συμμετοχή της Κυπριακής Ορθόδοξης Εκκλησίας στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού, όσο και στα της παιδείας.

Μια οιασδήποτε συνέχιση δηλαδή του ρόλου του εθνάρχη, του Millet Basi, που οι Οθωμανοί το 1660 προσέδωσαν στον εκάστοτε Αρχιεπίσκοπο της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου. Στόχος αυτού του σημειώματος δεν είναι η ενασχόληση με τον εν πολλοίς μυθοποιημένο και εξιδανικευμένο ρόλο της Εκκλησίας, όπως τούτος παρουσιάζεται μέσα από αρκετά βιβλία της Ιστορίας, αλλά απλά να υποδείξουμε ότι ο εθναρχικός ρόλος του Αρχιεπισκόπου τέλειωσε, τη στιγμή που ο Μακάριος εξελέγη Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και η χώρα μας κατά τεκμήριο χειραφετήθηκε πολιτικά.

Η Κυπριακή Ορθόδοξη Εκκλησία έχει ασφαλώς λόγο για το Κυπριακό, όπως έχουν όλοι οι πολίτες της χώρας, τίποτε λιγότερο τίποτε περισσότερο όμως. Το Κυπριακό χειρίζονται ο αξιωματούχοι του Κράτους και τα πολιτικά κόμματα και αν η Κυπριακή Εκκλησία το θελήσει, μπορεί να ιδρύσει το δικό της κόμμα ή να λειτουργήσει μέσα από συγκεκριμένο κόμμα, όπως δύο φορές, χωρίς επιτυχία έπραξε στο παρελθόν. Οι Ε/κοι, μαζί και οι Μαρωνίτες και οι Αρμένιοι, για να μας εκφράζουν πολιτικά ψηφίζουμε τον Τάσσο Παπαδόπουλο, το Νίκο Αναστασιάδη, το Δημήτρη Χριστόφια, το Μάριο Κάρογιαν, το Γιαννάκη Ομήρου, το Μιχάλη Παπαπέτρου και τους συν αυτούς. Από αυτούς με τη δική μας συνέργεια περιμένουμε να λύσουν το Κυπριακό και όχι από το νέο Αρχιεπίσκοπο, που όταν τον ψήφισε ο λαός – τρόπος του λέγειν βέβαια όπως τελικά εξελίχθησαν τα πράγματα – τον ψήφισε για να διακονεί την Εκκλησία.

Για να δρομολογηθούν βέβαια τα πολιτικά μας πράγματα στα σωστά κανάλια χωρίς την παρεμβολή παρασίτων, θα πρέπει τόσο η Πολιτεία όσο και τα πολιτικά κόμματα να υποδείξουν στην Εκκλησία ότι θα πρέπει να περιοριστεί στα δικά της θρησκευτικά καθήκοντα. Δεν θα πρέπει να ανέχονται και ακόμα λιγότερο να επιδοκιμάζουν τις οποιεσδήποτε πολιτικά αδόκιμες δηλώσεις και ενέργειες των ιεραρχών, ούτε να υποθάλπουν τις πέραν των αρμοδιοτήτων τους φιλοδοξίες. Άλλωστε το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας λέει καθαρά ότι το Κράτος είναι κοσμικό. Ότι δεν έχει δηλαδή επίσημη θρησκεία και ότι όλες οι αναγνωρισμένες θρησκείες είναι ίσες. Δεν λέει το Σύνταγμα ότι όσο μεγαλύτερη είναι μια Εκκλησία, τόσο περισσότερα είναι και τα δικαιώματά της. Δεν λέει το Σύνταγμα ότι τα προνόμια που έδωσαν οι Οθωμανοί στους Ορθόδοξους ιεράρχες το 1660 ισχύουν ακόμα. Δεν λέει το Σύνταγμα ότι για το μέλλον των Μαρωνιτών αλλά και των Αρμενίων θα εκφέρει άποψη ο Ορθόδοξος Αρχιεπίσκοπος. Και είναι υποχρεωμένο το κράτος να μην αφίσταται του χαρακτήρα του Συντάγματος,

δράττοντας με κάθε αλλαγή την ευκαιρία να διορθώσει τα κακώς έχοντα, ξεκινώντας από τα πιο απλά, όπως το πρωτόκολλο της Δικαιοδικής Κυπριακής Δημοκρατίας με την πολυεθνική της κοινωνία, όπου τρίτος τη τάξει δεν μπορεί να είναι ο Ορθόδοξος Αρχιεπίσκοπος...

Όσον αφορά τη συμμετοχή της Εκκλησίας στις αποφάσεις αναφορικά με την παιδεία, δεν μπορεί να είναι νοητή στις σημερινές συνθήκες, ακόμα λιγότερο μετά την ένταξη μας στην Ε.Ε.. Όταν σε πολλές χώρες της Ευρώπης – μερικές το έχουν ήδη κάμει - υπάρχει η τάση να γίνει το μάθημα των θρησκευτικών προαιρετικό, γιατί οι κοινωνίες ολοένα και πιο πολύ παίρνουν πολυπολιτισμικό χαρακτήρα, δεν μπορεί η Πολιτεία να κινηθεί προς τα πίσω κάνοντας την Εκκλησία συμμετέχο στην προδιαγραφή της εκπαιδευτικής μας πολιτικής, ερχόμενη μάλιστα έτσι σε αντίθεση με την επί θύραις εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, που άλλα από αυτά που επαγγέλλεται η εκκλησία προβλέπει.....

Μάλιστα δεν μπορεί να παραγνωρίζεται ο αρνητικός κοινωνικός ρόλος που διαδραμάτισε η Εκκλησία αναφορικά με την παιδεία μας τόσο προς την πλευρά καλλιέργειας του εθνικισμού όσο και της μισαλλοδοξίας, ερχόμενη έτσι σε αντίθεση με τη φιλοσοφία του χριστιανισμού. Το αν η Εκκλησία αφέθηκε επί αποικιοκρατίας να διαδραματίσει το ρόλο που διαδραμάτισε στην παιδεία, αλλού θα πρέπει να αναζητηθεί - στην από μέρους των Άγγλων «προσπάθεια καταπολέμησης του κομμουνισμού», παρά στο ότι κρίθηκε η Εκκλησία κατάλληλη να χειρίζεται τα της παιδείας. Αποκαλυπτική είναι η επιστολή του τότε κυβερνήτη Parlmer (1934) προς τον Αποικιακό Γραμματέα Parkinson : Είναι προτιμότερο να δώσουμε όσο πιο πολύ σχοινί στην Εκκλησία, ως το σημείο ασφαλώς που δεν θα προκαλέσει προβλήματα. Προς το παρόν η Εκκλησία με όλη της την διαφθορα είναι αντικομμουνιστική και αυτό είναι πολύ σημαντικό. (C.O. 67/254/4, 10.1.34).

Δεν μπορεί λοιπόν η Εκκλησία να ζητά σήμερα να διαδραματίσει παρόμοιο ρόλο, σε κάποια στιγμή που η Πολιτεία στόχο έχει την επανένωση της χώρας και που ολοένα και περισσότερο χαρακτηρίζει την κοινωνία μας η πολυπολιτισμικότητα. Για μια με μιάμιση δεκαετίες, η παιδεία δίνει μηνύματα και κατευθύνσεις στη νεολαία, προκαθορίζοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο λειτουργίας και συμπεριφοράς της κυπριακής κοινωνίας, μιας κοινωνίας ενταγμένης από το 2004 στην Ε.Ε. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί η παιδεία να βρίσκεται στο πεδίο επιρροής – ακόμα λιγότερο καθοδήγησης – μιας Εκκλησίας, που αποδεδειγμένα ποτέ δεν ασπάστηκε τις αρχές του διαφωτισμού και της οικουμενικότητας, αλλά χαρακτηρίστηκε από τον συντηρητισμό, τη μισαλλοδοξία και την καλλιέργεια του εθνικισμού. Ούτε οι όχι πολύ παλιές τοποθετήσεις του νέου Αρχιεπισκόπου, ούτε εκείνες του προκατόχου του, όταν καλούσε τον Κίμωνα με τα καράβια του για να μας απελευθερώσει, μπορούν να ανταποκριθούν στις σημερινές ανάγκες της χώρας για ειρήνη, ανοχή της διαφορετικότητας, συνεργασία όλων των κοινοτήτων και επανασύνθεσης της κοινωνίας μέσα στις νέες ερωπαϊκές μας προδιαγραφές.

Με μια ίσως εξαίρεση, ενδεχομένως και δύο, η κυπριακή ορθόδοξη ιεραρχία καθόλου δεν αποτελεί υπόδειγμα προοδευτικότητας και δεν θα ήταν σοφό να της ανατεθούν από την Πολιτεία ρόλοι εκτός των αρμοδιοτήτων της, κάνοντας πράξη αυτό που τόσο φοβάται ο Πρόεδρος Παπαδόπουλος, την μετατροπή του Κράτους σε κοινότητα.

Οι κλυδωνισμοί της Εκκλησίας των τελευταίων ετών – από την εποχή του Παγκράτιου – θά 'πρεπε να την ωθούσαν μακριά από αρμοδιότητες της Πολιτείας, σε πνευματικές κατευθύνσεις και κοινωνικό έργο, σε μια προσπάθεια βελτίωσης της εικόνας της, της οποίας η πτώση μετά τον θάνατο του Προέδρου Μακαρίου δεν είναι τίποτα λιγότερο από κάθετη. Συν τοις άλλοις, η επιδίωξη ρόλου με εθναρχική χροιά από μέρους της Εκκλησίας υποτιμά και το μορφωτικό επίπεδο του λαού..

Οι εκτιμήσεις αυτές καθόλου δεν απαλλάσσουν το Κράτος από τις δικές του ευθύνες. Εκείνες που στην πράξη δεν ανέλαβε μέχρι στιγμής . Να συμπεριφερθεί όχι ως εκπρόσωπος της μεγαλύτερης κοινότητας της χώρας, αλλά όλων των Κυπρίων. Ακόμα να θυμηθεί τον κοσμικό χαρακτήρα του Συντάγματος, την ανεξιθρησκεία της χώρας, την ισοπολιτεία, και μιαν αρχή που τηρούν όλες οι πολιτισμένες πολιτείες του κόσμου. Εκείνη του διαχωρισμού του κράτους από την εκκλησία. Εκτός βέβαια και αν θα πρέπει όπως πολύ πρόσφατα παρατήρησε προσφυώς. κάποιος όχι Κύπριος ακαδημαϊκός, να περιμένουμε κι εμείς να μας παρουσιαστεί ο δικός μας Αττατούρκ!

Νεοκυπριακός Σύνδεσμος

Λευκωσία 30.11.2006